

Iz domovine. III. (Slička Barage.)

„Nebeške Rože.“ Ob enem je sestavljal slovnico in slovar ter tudi razne nabožne knjige v indijanskem Očipve-jeziku.

Baraga se je z vso vne-
mo lotil pi-
sateljevanja,

ker je uprav po krivoverskih spisih pretila njegovi čredi največja nevarnost.

Poleg drugih krivih ver, ki so se izcimile v Ameriki iz različnih verskih ločin, zanimiv je za nas Slovence zlasti slovenski duhovnik Bernard Andrej Smolnikar, ki je kmalu po svojem dohodu na novi svet zabredel v krivoverstvo — postal herezizarh! Začel je učiti do cela novo vero, podobno nekdanji manihejski in hiliastovski. Trdil je, da je on pravi poslanec božji, s katerim se začenja tisočletno vladarstvo Kristusovo na zemlji. Izprva je trosil svoje zmote v Bostonu. Ko pa so ga leta 1838. o binkošti tamošnji katoličani, katerim je bil dušni pastir, pregnali, naselil se je v Filadelfiji. Leta 1840. je jel izdajati dva časnika v nemškem jeziku: „Friedens-Botschaft an alle Völker“ in „Deutscher Anzeiger“. Ob enem pa je s pomočjo svojih pristašev lajikov in nekaterih pastorej pošiljal med ljudi spise v brošurah v angleškem, francoskem in indijanskem jeziku. S čudovito vstrajnostjo je prehodil celo Pennsylvanijo in še dalje ter nekaj tisoč raznih krivovercev pridobil za svoj nauk. Govoril je kot potujoč apostol v raznih krivoverskih molivnicah, povabljen deloma od pastorej, deloma od občin, celo zoper voljo pastorej.

Izprva se katoliške cerkve ni direktno dotikal, temveč le po svoje tolmačil sv. pismo, zlasti apokalipso in preroke. Pozneje pa, ko je uvidel, da med katoličani njegov nauk nima skoro nobenega uspeha, začel jo je srdito napadati. Nad vse se je znašal nad Barago in Pircem, ki sta mu z ukom in spisi podirala, kar je naredil. Zlasti Baraga je s svojimi indijanskimi spisi ohranil svoje vernike stanovitne v katoliški veri. Na vse psovke odpadnikove pismeno, kolikor mi znano, ni nikoli odgovarjal.

Smolnikar pa je v zmotah in sovraštvu do katoliške cerkve padal vedno globlje. Srdito se je zaganjal v oba baltimorska cerkvena zbora

l. 1852. in 1866., katera je hotel onemogočiti. Zoper vatikanski cerkveni zbor leta 1869. je napisal tri debele knjige v latinskem jeziku, da bi vsaj Američane odvrnil od njega. Pa tudi to je bilo zastoj! Pomilovanja vredni, jako nadarjeni in učeni Smolnikar je umrl o božiču l. 1869. nespokorjen, zapuščen od vseh, v neki bolnišnici v Filadelfiji, star 74 let.¹⁾

Značilno za blagi značaj Barage je dejstvo, da v premnogih pismih, katere je pisal v Evropo, kolikor mi znano, niti jedenkrat ni omenjal odpadnika Smolnikarja, še manj pa, koliko mu je treba zaradi njega trpeti.

Ko je l. 1843. Baraga ustanovil novo misijonsko postajo L'Anse, uredil jo je po vzgledu nekdanjih jezuitskih selišč (Reductionen) v Paragvaju. Okrog cerkve, katero je dogotovil v najstih mesecih in jo posvetil presvetemu imenu Jezusa, postavil je s pomočjo rojaka Češirka, svoje sestre Antonije in domačinov indijansko vas, da bi mogel prebivalce tem lože nadzorovati in pred krivoverci obvarovati. Tik cerkve je ustanovil šolo, v kateri sta poučevala on in sestra. Zanimivo je, da je Baraga sam z lastnimi rokami pomagal hiše staviti ter učil Indijane polje obdelovati.

Naslednja leta je v spremstvu svoje sestre obiskoval svoje misijonske postaje. Povsod se je pomudil nekaj mesecev ali vsaj tednov, da je vernike potrdil v veri in jim podelil svete zakramente. Poleg tega je še vedno pisal knjige Indijanom. L. 1849. so izšle „indijanske molitvene, pesemske in poučne bukve“ že v četrtem natisku v 3500 izvodih. Spisal je tudi popolno teoretično-praktično slovnico očipve-indijanskega jezika (1850) in „angleško-očipve ter očipve-angleški slovar“ (1853).

Apostolsko delovanje Barage in Pirca je napotilo nekaj mladih slovenskih duhovnikov, da so odrinili drug za drugim v novi svet razširjevati kraljestvo božje; n. pr. Ign. Mrak, Jurij Godec, Andr. Skopec, L. Lavtižar iz ljubljanske škofije, brata Reš iz Krške, Mozetič iz Goriške, frančiškani: o. Ivan Levec, o. Oton Skola, oče Leon Osredkar, itd. (Konec.)

¹⁾ Neko okrožnico (ddo 5. jun. 1842) svojim vernikom naslavlja tako-le: „Die zu Philadelphia in Pennsylvanien zur Verbreitung der Friedensbotschaft mit Andreas Bernardus Smolnikar, Apostel des tausendjährigen Friedens, in Christo vereinigte Gesellschaft, allen Brüdern und Schwestern im Orient, welche auf die in der Bibel gegebene Verheissung warten. Gnade und Friede unsers Herrn Jesu Christi sey mit Euch Allen!“ etc. — Ta ali oni izmed starejših kranjskih in koroških duhovnikov, kateremu je morda znana kaka poteza iz Smolnikarjevega življenja, blagovoli naj sporočiti isto pisatelju teh vrst v Naklo pri Kranju. — Morda se hrani kje še kaka njegova agitatorska okrožnica, katerih je mnogo poslal v domovino.